

บทที่ 2

บทนิยาม

1. ครัวเรือนส่วนบุคคล

หมายถึง ครัวเรือนที่ประกอบด้วยบุคคลคนเดียวหรือหลายคน อาศัยอยู่ในบ้านหรือที่อยู่อาศัยเดียวกัน และจัดหาหรือใช้สิ่งอุปโภคบริโภคอันจำเป็นแก่การครองชีพร่วมกัน บุคคลเหล่านั้นอาจเป็นญาติหรือไม่เป็นญาติกันก็ได้

2. สื่อมวลชน

หมายถึง สื่อที่ใช้ในการนำข่าวสารใด ๆ ไปสู่ประชาชนหรือมวลชน และประชาชนสามารถรับข่าวสารได้โดยการอ่าน การฟัง หรือการดู ประเภทของสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต นิตยสาร วารสาร ภาพยนตร์ เป็นต้น

3. ข่าวสาร

หมายถึง ข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่นำออกเผยแพร่ต่อประชาชนหรือใช้ประกอบการทำงานภายในหน่วยงาน ข่าวสารที่นำออกเผยแพร่ต่อประชาชนนั้นอาจทำได้หลายลักษณะ เช่น ข่าวสารคดีหรือความรู้ทั่วไป ความคิดเห็นหรือวิเคราะห์ บันเทิง ธุรกิจหรือการโฆษณา เป็นต้น

4. หนังสือพิมพ์

หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ มีเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องข่าวหรือเหตุการณ์ปัจจุบัน หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะออกเป็นรายวัน บางส่วนออกเป็นราย 2 วัน 5 วัน 7 วัน 10 วัน หรืออื่น ๆ แต่ไม่ทิ้งช่วงนานเกินไป ไม่มีการเย็บเล่ม และไม่มีปก

ในการสำรวจครั้งนี้ นับรวมหนังสือพิมพ์ที่พิมพ์ด้วยภาษาไทยหรือภาษาอื่น ที่ได้ขออนุญาตจดทะเบียนและพิมพ์จำหน่ายในประเทศไทย

การอ่านหนังสือพิมพ์ หมายถึง อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ เช่น อ่านเป็นประจำทุกวัน หรืออ่านเป็นประจำสัปดาห์ละครั้ง เป็นต้น

ครัวเรือนที่อ่านหนังสือพิมพ์ หมายถึง ครัวเรือนที่มีสมาชิกอย่างน้อยหนึ่งคนอ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ

ประเภทของเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ หมายถึง การแบ่งประเภทเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. **ข่าว** หมายถึง การรายงานเหตุการณ์ปัจจุบันหรือข่าวสารที่น่าสนใจ
2. **สารคดีหรือความรู้ทั่วไป** หมายถึง ความรู้หรือสารคดีที่เสนอในหนังสือพิมพ์
3. **ความคิดเห็นหรือวิเคราะห์** หมายถึง บทความ บทบรรณาธิการหรือข้อเขียนแบบอื่น ๆ ในหน้าหนังสือพิมพ์ที่แสดงทัศนะหรือความคิดเห็นตลอดจนการวิเคราะห์วิจารณ์ในเรื่องต่าง ๆ
4. **บันเทิง** หมายถึง เนื้อหาที่ตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์มีจุดมุ่งหมายให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลิน
5. **ธุรกิจหรือโฆษณา** หมายถึง เนื้อหาในหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ การค้า อุตสาหกรรม รวมถึงข่าวเพื่อการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์
6. **อื่น ๆ** ได้แก่ ผลการออกผลลากกินแบ่งรัฐบาล ผลการออกรางวัลออมสินทวีทรัพย์ รายการโทรทัศน์ เป็นต้น

5. ข่าว

หมายถึง การรายงานเหตุการณ์ปัจจุบันหรือข่าวสารที่น่าสนใจ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสารที่เสนอ โดยลักษณะของข่าวนั้นจะต้องเป็นข้อมูล ข้อเท็จจริงหรือเรื่องราวใหม่ ๆ และทันต่อเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทัศนะของผู้รับสาร การเสนอข่าวอาจใช้การพูด การเขียน การถ่ายภาพ แถบบันทึก วิทยุทัศน์ หรือภาพยนตร์ หรือสื่ออื่น ๆ ที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้ต้องไม่มีการแสดงความคิดเห็นในการเสนอข่าว

ข่าวอาจจำแนกเป็น ข่าวที่น่าสนใจทั่ว ๆ ไปในประเทศ ข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศและข่าวระหว่างประเทศ ข่าวและความเคลื่อนไหวในวงการกีฬา ความเคลื่อนไหวในวงการธุรกิจบันเทิง และข่าวประเภทอื่น ๆ

6. สารคดีหรือความรู้ทั่วไป

หมายถึง ความรู้หรือสารคดีที่เสนอในหนังสือพิมพ์ในลักษณะของสารคดี หรือบทความ โดยมีจุดประสงค์ให้ผู้อ่านได้รับความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ เกี่ยวกับการเมือง การปกครองและ การดำเนินงานของรัฐเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพต่าง ๆ ทางศาสนาและจริยศึกษาสำหรับเด็ก สำหรับสตรีและแม่บ้านเกี่ยวกับสุขภาพและอนามัย ศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์

7. ความคิดเห็นหรือวิเคราะห์

หมายถึง บทความ ความ บทความบรรณาธิการ หรือข้อเขียนแบบอื่น ๆ ในหน้าหนังสือพิมพ์ที่แสดงทัศนะหรือความคิดเห็นตลอดจนการวิเคราะห์วิจารณ์ในเรื่องต่าง ๆ เช่น แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง การปกครองและการดำเนินงานของรัฐ เกี่ยวกับเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพต่าง ๆ ศาสนาและจริยศึกษาเด็กสตรีและแม่บ้าน เกี่ยวกับสุขภาพและอนามัย ศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังรวมถึงคอลัมน์ที่เสนอความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น การพยากรณ์ชีวิต การวิเคราะห์ข่าวและเหตุการณ์ต่างประเทศ การวิเคราะห์และวิจารณ์ข่าวแบบชาวบ้าน เป็นต้น

8. บันเทิง

หมายถึง เนื้อหาที่ตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์มีจุดมุ่งหมายให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลิน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แสดงด้วยภาพ ได้แก่ ภาพเขียน หรือภาพถ่าย เช่น การ์ตูนสำหรับเด็ก ภาพล้อทางการเมือง เป็นต้น
2. บรรยายด้วยข้อเขียน ได้แก่ เรื่องสนุก ๆ เช่น นวนิยาย เรื่องแปล เรื่องสั้น เป็นต้น

9. ธุรกิจหรือโฆษณา

หมายถึง เนื้อหาในหน้าหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการค้า อุตสาหกรรม รวมถึงข่าวเพื่อการเผยแพร่ และการประชาสัมพันธ์ (publicity and public relations) และเนื้อหาที่เป็นการประกาศสรรพคุณคุณภาพ หรือคุณประโยชน์ของสินค้าและบริการ (advertisements)

10. นิตยสาร

หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ ส่วนใหญ่จะออกเป็นรายสัปดาห์ รายบิษัท หรือรายเดือน มักจะมีขนาดเล็กกว่าหนังสือพิมพ์ มีปก เย็บเล่ม มีการจัดหน้าโดยใช้สีสรร และรูปภาพสวยงาม พิถีพิถันกว่าหนังสือพิมพ์เนื้อหาอาจเกี่ยวกับข่าวสาร ความรู้ สารคดี นิยาย หรืออื่น ๆ

11. หนังสือนวนิยายหรือเรื่องอ่านเล่นต่าง ๆ

หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มักออกไม่มีระยะเวลาที่แน่นอน มุ่งให้อ่านเพื่อความเพลิดเพลินใจ เช่น หนังสือนวนิยาย นิทาน การ์ตูน เป็นต้น

หนังสือนวนิยาย หรือเรื่องอ่านเล่นต่าง ๆ ในที่นี้ต้องพิมพ์เป็นเล่ม ไม่ใช่นวนิยาย หรือเรื่องอ่านเล่นที่พิมพ์เป็นตอน ๆ ในหนังสือประเภทอื่น ตัวอย่างหนังสือนวนิยาย เช่น เพชรพระอุมา ค่าของคน คู่กรรม เป็นต้น หนังสือการ์ตูน ได้แก่ ชายหัวเราะ และการ์ตูนญี่ปุ่น เป็นต้น

12. วารสารและเอกสารประเภทอื่น ๆ ที่ออกเป็นประจำ

หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นประจำ แต่มีรูปร่างลักษณะที่ไม่สามารถจัดประเภทเป็นหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารได้ วารสารส่วนใหญ่มักจะมีเนื้อหาทางวิชาการ แต่อาจมีวารสารบางประเภทที่เน้นในเรื่องข่าวและความคิดเห็น แต่ไม่มีการตกแต่งรูปเล่มเหมือนนิตยสาร

วารสารส่วนใหญ่จะมีคำว่า “วารสาร” นำหน้าชื่อหนังสือ และเนื้อหาจะหนักกว่านิตยสาร ตัวอย่างหนังสือวารสาร เช่น วารสารข้าราชการ วารสารที่ดิน วารสารบริหารธุรกิจ เป็นต้น

ส่วนเอกสารประเภทอื่น ๆ ที่ออกเป็นประจำ อาจออกมาในลักษณะของแผ่นพับ แผ่นปลิว จุลสาร (Bulletin) จดหมายข่าว (Newsletter) หรืออื่น ๆ ส่วนใหญ่จะจัดทำโดยสถาบัน หรือองค์กรต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการประชาสัมพันธ์ หรือส่งเสริมกิจกรรมของหน่วยงานนั้น โดยเฉพาะ เช่น สารผู้ใหญ่ข่าวสารการเกษตร ข่าวสารการบินพาณิชย์ จุลสารการท่องเที่ยว จุลสารดาวเทียม จดหมายข่าวไทย คดีศึกษา เป็นต้น

13. ตำราหรือหนังสือที่เกี่ยวกับความรู้

หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มุ่งให้ความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้อ่านเป็นประการสำคัญ ส่วนใหญ่มักจะออกในลักษณะของหนังสือ (Book) มีการเย็บเล่ม

ตำราหรือหนังสือที่เกี่ยวกับความรู้ ในที่นี้ต้องใช้ในวัตถุประสงค์อ่านเพื่อให้มีความรู้ทั่ว ๆ ไป เพื่อเสริมความรู้ ไม่ใช่มุ่งเพื่อสอบ (ไม่รวมตำราที่นักเรียน นิสิต นักศึกษา ใช้อ่านเพื่อสอบ)

14. ตามปกติ (เป็นประจำ)

หมายถึง การปฏิบัติเช่นที่เคยกระทำจนเป็นนิสัย เช่น เคยกระทำทุกวัน สัปดาห์ละ 2-3 วัน หรือนาน ๆ ครั้ง แต่กระทำเป็นประจำ แม้ว่าในสัปดาห์ที่ไปสัมภาระจะไม่ได้กระทำเนื่องจากมีกิจธุระบางอย่าง เช่นนี้ให้ถือว่า กระทำตามปกติ